భూ మార్గం

పత్రికాపతులకు తమ పత్రికలో ఏదైనా కొత్త ఆకర్షణ ప్రవేశపెట్టాలని వుంటుంది. "విజయవాణి" పత్రికవాళ్ళకు కలిగిన సంకల్పం – గొలుసు నవల. ఈ గొలుసు నవల వ్రాయడానికి వాళ్ళు నలుగురు రచయితల్ని ఎన్నుకున్నారు.

ఈ నలుగురు రచయితలూ దేశంలోని వేర్వేరు ప్రాంతాల్లో నివసించేవాళ్ళు. నాలుగు వేర్వేరు రకాలుగా వ్రాసేవాళ్ళు, జీవితంలో నమ్మిన ఆదర్శాలను బట్టిగాని, సాహిత్యంలో ఆశించే ప్రయోజనాలను బట్టిగానీ ఒకరితో ఒకరికి పోలికలు లేనివాళ్ళు. గొలుసు నవల వ్రాయడానికి ఏరికోరి యిలాంటి రచయితల్ని ఎన్నిక చేయడం వల్ల రచనద్వారా పాఠకులకు వీలయినంత వైవిధ్యం అందివ్వాలన్నది పత్రికాధిపతుల ఆశయమని ఎలాంటి మొద్దు బుర్ర కలిగిన వాళ్ళకైనా అర్థమవుతుంది. నాకున్నూ అర్థమయిందనే ఒప్పుకుంటాను.

పత్రికాధిపతి నాకు నవలలో ముగింపు భాగాన్ని కేటాయించారు. ఇలా నిర్ణయించడానికి వెనుక ఆయనకు నాపట్ల ప్రత్యేకమైన అభిమానమో, లేక నమ్మకమో వున్నట్టు ధ్వనించారు. కథలో చివరి పేరాకు నవలలో ముగింపు భాగానికి ఎంతటి ప్రాధాన్యం వుంటుందో మీకు తెలుసు. రచన ప్రయోజనం బయట పడడమైనా, రచన నాలుగు కాలాల పాటు పాఠకుల మనసుకు హత్తుకోవడమైనా ఈ చివరి భాగాలవల్లనే జరుగుతుందని మీకు వేరుగా చెప్పవలసిన పనిలేదు. "అవయవాలన్నీ పొంకంగా కుదిరేటట్టు శిల్పి తన శిల్పాన్ని తీర్చి దిద్దుతాడు. కానీ చిట్టచివర కనురెప్పలు తీర్చి, కంటి పాపలు దిద్దినప్పుడే గదా శిల్పానికి, జీవకళ రావడం" అంటూ ఆయన రచయితలోని అహంభావానికి కాస్తా గిలిగింతలు పెట్టడానికి ప్రయత్నించాడు. కానీ ఈ మాత్రం పొగడ్తలు ఈ రూపంలో గాకపోయినా వారి వారి కనుగుణమైన వేర్వేరు రూపాల్లో మిగిలిన ముగ్గురు రచయితలకున్నూ ముట్టి వుండవచ్చునన్న వూహ నా స్వాతిశయాన్ని 'నార్మల్ టెంపరేచర్'లోనే వుంచగలిగింది.

పత్రికాధిపతి ఇంకా ఇలా వ్రాశారు 'గొలుసు నవల వ్రాయాలనుకున్న రచయితలందరూ ముందుగా ఒకచోట చేరి, స్థూలంగా ఒక యితివృత్తాన్ని నిర్ణయించుకుని, అందులో ఎవరెవరు ఎంతెంతవరకు వ్రాయాలో కూడ బలుక్కోవడం పరిపాటి. మనం తలపెట్టిన గొలుసు నవల అలాంటిది కాదు. దీని టైపే వేరు. మొదటి రచయిత కొద్దికొద్దిగా వ్రాసి పంపుతూ వుండడంతో పత్రికలో ప్రచురణ ప్రారంభమైపోతుంది. దీన్ని జాగ్రత్తగా "ఫాలో" అవుతూ వచ్చిన తర్వాత రెండో రచయత అంచెలంచెలుగా తనవంతు భాగాన్ని తాను వ్రాసి పంపుకోవలసి వుంటుంది. చివరిదాకా ఇదే వరస. అందువల్ల వ్రాస్తున్న రచయితకొకడికి తప్పితే (ఈ భూ ప్రపంచంలో) మిగిలిన వాళ్ళకెవరికీ ఈ రచన ఎలా కొనసాగుతుందో ఎప్పుడెప్పుడు ఏయే మలుపులు తిరుగుతుందో తెలిసే అవకాశం వుండదు. ఈ కారణాన్ని బట్టి దీన్ని ఒక సరిక్రొత్త ప్రయోగ విశేషంగా మేము భావిస్తున్నాము.

ఈ వాక్యాలను చదివిన తర్వాత పత్రికాధిపతిగారు నాపైన మోపిన గురుతర బాధ్యత ఎలాంటిదో నేను గ్రహించగలిగాను.

ఈ గొలుసు నవల వ్రాయడానికి ఉద్దేశించబడ్డ నలుగురిలోనూ మొదటి రచయితే అదృష్టవంతుడు. అతడికొకరిని "ఫాలో" కావలసిన అవసరముండదు. ఎలాగో ప్రారంభిస్తాడు. ఏవో కొన్ని పాత్రల్ని సృష్టిస్తాడు. వాటి మధ్య ఏదైనా సమస్యను లేవదీస్తాడు. వ్రాసినంతవరకూ వ్రాసి, ఎక్కడో ఒకచోట చాలించేస్తాడు. తాంబూలాలివ్వడం అయిపోయిందన్న మాట. ఇక తమాషా చూడ్డమే ఆయన పని. మిగిలిన వాళ్ళకలా కుదరదు. జాగ్రత్తగా ఫాలో కావడం అటుంచి, ఒకరి పొలాన్ని ఒకరు పైరు చేసినట్టుగా, ఒకరు కని పారవేసిన బిడ్డల్ని యింకొకరు సాకినట్టుగా వీళ్ళు కథారథాన్ని మరికొంత దూరం ముందుకు లాక్కుపోవాలి. ఈ దృష్ట్యా చూస్తే వీళ్ళు ఒకరికంటే ఒకరు ఎక్కువ దురదృష్టవంతులు.

రోటిలో తలదూర్చిన తర్వాత రోకటి పోటుకు వెరవని మకురుతనం ఒకటి నా కాదినుంచికద్దు. ఏమౌతుందో చూద్దాం లెమ్మని మొండికెత్తి కూచున్నాను.

పత్రికలో నవల ప్రచురింపబడడం ప్రారంభమైంది. ఆ కాగితాల నన్నింటినీ చించి పదిలంగా దాచి పెట్టుకోసాగాను. పరీక్షకు తయారయ్యే విద్యార్థిలా శ్రద్ధగా చదువుకోసాగాను. ఈలోగా నాలుగైదు సంచికలు వచ్చేసరికి నవలను గురించి పాఠకులు వ్రాసిన ఉత్తరాలు కూడా ప్రచురణ కాసాగాయి. "శబ్దభేది" అంటూ ఒక బాణం వుంటుందిట. అది ఎంతటి చీకటి రాత్రిలోనైనా శబ్దం వినవచ్చిన వైపుకు దూసుకుని వెళ్ళి లక్ష్యాన్ని ఛేదిస్తుందట. పాఠకుల అభినందన లేఖల్ని బట్టి చూస్తే గొలుసు నవల ప్రారంభ దశలోనే అంత పనీ చేయగలిగిందని నాకర్థమైపోయింది. ఎటొచ్చీ నవల చదువుతున్న కొద్దీ నా గుండెలో మాత్రం రైళ్ళు పరుగెత్తసాగాయి. అంతెందుకు? 'అది బొంబాయి నగరంలోని పెద్ద హెూటలు' అన్న మొదటి వాక్యంతోనే నాకు మతిపోయింది. దేశ పటంలో నేను బొంబాయి ఎక్కడుందో చూపెట్టగలను. అది ఒక రాష్ట్రానికి ముఖ్యపట్టణమనీ, పెద్ద ఓడరేవు అనీ అక్కడ ఏవేవో కర్మాగారాలు వున్నాయని చెప్పగలను. కానీ ఈ మాత్రపు పరిజ్ఞానంతో నేను నా కథను బొంబాయిలో ఎలా నడిపించగలను? ఇంకా నయం. ఇందాకా పెద్ద హెూటలని చెప్పానే, అది ఫైవ్‌స్టార్ హెూటలట. దీని విషయంలో నా పరిజ్ఞానం మరీ అన్యాయం. అయిదు నక్షత్రాల హెూటలని తర్జుమా చేయడం తప్పితే నేను దీన్ని గురించి యింకొక మాటయినా చెప్పలేను. నవల నడుస్తున్న ధోరణి చూడగా చూడగా నేను నా అజ్ఞానాన్ని బయటపెట్టుకోడానికే ఈ పనికి ఒప్పుకున్నానేమో నన్న భయం ఒకటి నన్ను పట్టుకుని పీడించటం మొదలు పెట్టింది.

రచనా విషయికంగా ఏవైనా యిబ్బందులు ఎదురైనప్పుడు మా జానకితో చెప్పుకోవడం నా కలవాటు. వీలయినంత సత్వరంగా నా సమస్యల్ని పరిష్కరించడం ఆమె చేతనౌను. పెన్ వ్రాయడం లేదంటాననుకోండి. ఒక్క బొట్టయినా క్రిందపడకుండా ఆమె కలాన్ని సిరాతో నింపి పెట్టగలదు. కాగితాలు లేవంటాననుకోండి. వెంటనే ఓ పొరుగింటి కుర్రవాణ్ణి బజారుకు పంపి కాగితాలు తెప్పించగలదు. గొలుసు నవలను

గురించి నా సందేహాలు వినగానే ఆమె ఫక్కున నవ్వేసింది. "అయ్యో రాతా! ఏమిటండి మీరు మరీను! బొంబాయి కైతే వెళ్ళలేదు సరే. మీరు మన చిత్తూరు చూడలేదా? తిరుపతి చూడలేదా? మదనపల్లికూడా వెళ్లొచ్చారు గదా! బొంబాయి ఇంకాస్త పెద్దదనుకోలేరూ? మరింక ఆ ఫైవ్‌స్టార్ హొటల్ మాత్రమేముంది? ఏ సినిమాకు వెళ్ళినా అందులో ఒక హొటల్ చూపిస్తారు గదా! ఆడా మగా కలసి ఆ గౌన్లు, గ్లాసులు, డ్యాన్సులు, బ్యాండు మేళాలు అవన్నీ కలిపి వర్ణిస్తే సరిపోదూ" ఓ క్షణం ఆగి ఆమె వున్నట్టుండి యింకొక గడ్డు సందేహాన్నే బయటపెట్టింది "ఏమండీ ఇంతకూ అది తెలుగు వాళ్ళ కథేనా".

"ఇంతవరకూ యిందులో తేలిన పాత్రలు రెండే జానకీ! ఆవిడ పేరేమో లీలాకిరణ్. అతని పేరు జీవన్. పేర్లను బట్టి చూస్తే వాళ్లు తెలుగువాళ్లనుకోడానికి మనసొప్పడంలేదు" అన్నాను.

"భలేవారండీ మీరు! ఎంతసేపైనా సుబ్బులు, రాజేశ్వరి, రామ్మూర్తి, వెంకట్రావు అనే అనుకోవాలా? ఎంతగా తెలుగు వాళ్లయితే మట్టుకూ కొంచెం మంచి పేర్లు పెట్టుకోగూడదా? మీది మరీ చాదస్తంలెండి..."

గొలుసు నవల విషయంలో నాకు జానకి తోడ్పాటుగూడా లభ్యంకాదని తేలిపోయింది. ఈ అవాంతరాన్ని నేను నిస్సహాయంగానే ఎదుర్కోక తప్పదని గుర్తించాను. నాముళ్లపైన నేనే నడవాలన్న నిర్ణయానికి వచ్చాను. అయితే ఈ హఠం కొద్దివారాలు మాత్రమే కొనసాగింది. ఇంపితంకాని తినుబండారాన్ని దిగమింగవలసి వచ్చినప్పుడు, ఒక్క పెట్టున పైకెగదన్ని డోకొచ్చినట్టుగా ఒక ముహూర్తాన నా మనసులోని కల్లోలమంతా బయటపడిపోయింది.

వాలు కుర్చీలో పడుకుని అదే పనిగా రెండు మూడు గంటల వరకూ ఆలోచిస్తూ వుండిపోయిన తర్వాత వంటింట్లో ఏదో పనిమీదవున్న మా ఆవిడను కేకేసి పిలిచి, "లాభంలేదు జానకీ! నేను గొలుసు నవల వ్రాసే ప్రయత్నాన్ని విరమిస్తున్నాను. ఎడిటరుగారికీరోజే రాసేస్తున్నాను" అన్నాను.

'హవ్వ హవ్వ' అన్నట్టుగా పెదవులకు వ్రేళ్ళనడ్డంగా పెట్టుకుని "అయ్యో అదేమిటండీ! ఇంకేమైనా వుందీ, నామోషీ గదూ! ఫలానా పెద్దమనిషి ఇలా చేశారని పత్రికలో వేయకపోయినా పదిమందితోనూ చెప్పుకోరూ..."

"ఏం చెయ్యను జానకీ! నా అశక్తతను మన్నించవలసిందనీ, దయచేసి ఈ విషయానికి ప్రచారం యివ్వొద్దనీ కూడా రాసేస్తాను' అన్నాను దీనంగా.

జానకి కొద్ది క్షణాల పాటు నావైపు అయోమయంగా చూసింది. తరువాత తటాలున ఓ గ్రాడెజ్ కుర్చీ తీసుకొచ్చి దానిపైన దిట్టంగా పద్మాసనం వేసుకుని కూచుంటూ 'ఇక కానివ్వండి' అన్నట్టుగా ఉపక్రమించింది.

"కాదండీ, ఇప్పుడిందులో మీకొచ్చిన చిక్కేమిటంటాను?" ఇతరులెవరో ప్రారంభించి కొంతవరకు సాగించిన పనిని మనం కొనసాగించకూడదన్న పట్టింపు మీకున్నట్టయితే అది వేరే సంగతి. కారణమదైతే మీరాదిలోనే ఈ పనికొప్పుకోకుండా వుండవలసింది. లేదు, ఇప్పుడేమైంది? పెళ్ళికొప్పుకుని తాంబూలాలు పుచ్చేసుకున్నాక ఈ సంబంధం

నాకిష్టం లేదంటే ఎవరొప్పుకుంటారు? నవ్విపోరూ? పోనీ, యిదేమైనా రాజ్యాలేలే పనా? పెట్టుబడి పెట్టి పెద్ద బిజినెస్సేమైనా చేస్తున్నారా? ఏం లేదే! కథ రాయడమేగదా, భేషుగ్గా రాయొచ్చు..."

వాలు కుర్చీ ఆమెకు దగ్గరగా జరుపుకుంటూ "అసలు సంగతేమీ నీకంతుబట్టినట్టు లేదు జానకీ నీకో విషయం చెప్పనా?" అన్నాను.

చెప్పడానికి పర్మిషన్ యిస్తున్నట్టుగా జానకి కళ్ళు గుండ్రంగా త్రిప్పింది.

"జీవన్ అనే యువకుడు, లీలా కిరణ్ అనే యువతి ఒక పెద్ద హోటల్లో కలిశారు గదా! ఈ లీలా కిరణ్ అనే అమ్మాయి ఏవో చెప్పరాని బాధలతో సతమతమై పోతున్నట్టు జీవన్ గ్రహిస్తాడు. ఇంతవరకూ జరిగిన వ్యక్తిత్వ చిత్రణను బట్టి జీవన్ అలాంటి వాళ్ళకు తోడ్పడ్డమే జీవితాదర్శంగా కలిగిన వాడని మనం భావించవచ్చు. నచ్చజెప్పి అతడామెను తన నివాసానికి తీసుకెళ్తాడు. ఓ మూడంతస్తుల కట్టడం పై భాగంలో అతడి నివాసం. నాలుగైదు గదులున్న పెద్ద వాటాలో అతడు ఒంటరిగా నివసిస్తూ వుండడంవల్ల కథకే కాదు, ఆ అమ్మాయికికూడా లేనిపోని కాంప్లికేషన్స్ ఎదురయ్యే ప్రమాదం తప్పింది. ఎలాగయినా ఆ అబ్బాయి కూడా గడసరివాడే! ఏమిటో జరగబోతుందని వేచి చూస్తున్న పాఠకుల్ని ఉత్కంఠతో ఉక్కిరిబిక్కిరి చేసేస్తూ ఏమీ జరగకుండా జాగ్రత్తపడుతున్నాడు. మొదట మొదట లోపల పదిలంగా గడియ పెట్టుకునిగానీ నిశ్చింతగా నిద్రపోలేని ఆ అమ్మాయికూడా ఇప్పుడిప్పుడు గడియవేయకపోయినా కొంపమునిగిపోయే ప్రమాదమేమీ లేదన్న అవగాహనకు వచ్చేసింది. వాళ్ళీ మకాముకొచ్చి నాలుగైదు రోజులయినట్టుంది. చిత్రమేమిటంటే ఇంతవరకూ ఒకసారైనా మేడపై నుంచి క్రిందికి దిగినట్టులేదు. భౌతిక ప్రపంచంలో కేవలం గాలి మాత్రమే భోంచేసి నిక్షేపంగా బ్రతకడం మానవమాత్రుల తరం కాదు. కానీ ఈ నవలలో హీరో హీరోయిన్లు మట్టుకూ అచ్చంగా అలాగే బ్రతుకుతున్నారు. ప్రస్తుతం వాళ్ళు మకాం చేసివున్న మేడపైన పొయ్యిగానీ స్టౌగానీ కుంపటిగానీ వున్నాయనుకోడానికి ఆధారం లేదు. కారియర్లో అన్నం తెప్పించుకున్న జాడకూడా లేదు. ఈ జీవన్ అనే అబ్బాయి ఎవడోగానీ తెలుగావిడ కన్నబిడ్డలాగే వున్నాడు. లీలాకిరణ్ కూడా అంతే. అయితే అతడు ఒంటరిగా బొంబాయిలోని ఒక ఏకాంత గృహంలో ఎందుకు కాలం గడుపుతున్నాడో అర్థం కాదు. ఈ లీలాకిరణ్ అనే అమ్మాయి హఠాత్తుగా బొంబాయి నగరంలో వూడిపడడం ఎలా జరిగిందో బోధపడదు. అతడు సిగరెట్లు కాల్చుకుంటూ వుంటాడు. ఆమె ఆకాశం వైపు చూస్తూ వుంటుంది. అతడు రేడియో ఆన్ చేస్తాడు. ప్రేమగీతం వినిపించే సరికి ఆమె చరాలున గదిలోకి వెళ్లిపోతుంది. అతడు తాను చదివిన ఒక గొప్ప నవలను గురించి చెబుతూ అందులోని ప్రేమ వ్యవహారాన్ని ప్రస్తావిస్తాడు. "హరి హరి" అని చెవులు మూసుకోదుగానీ, ఆమె చిరాకుతో ముఖం చిట్లించుకుంటుంది. తలనొప్పిగా వుందంటూ గదిలోకి వెళ్లిపోతుంది. ఇష్టంగానైతేనేమి అయిష్టంగానైతేనేమీ వాళ్ళు ప్రేమనే భోంచేసి బ్రతుకుతున్నారన్నది సారాంశం. ఎండలు కాసే భూమండలంలో యిలాంటి విడ్డూరం జరగవచ్చునని నేను కలలోనైనా అనుకున్న వాణ్ణిగాను. నేను నా ఊహకందిన విషయాలను, నా హేతువాద

శక్తికి లోబడిన విషయాలను గురించి మాత్రమే రాస్తూ వచ్చానని నీకు తెలుసు, వింటున్నావా జానకీ! "ఊహాతీత విషయాలను గురించి మీ అవివేకం కాస్త ప్రదర్శించండి, నాకు చూడాలని మక్కువగా వుంది" అంటూ నువ్వు నన్ను బలవంతపెట్టడం భావ్యం కాదు" అంటూ నేను బ్రతిమాలుకున్నాను.

"ఏమండీ మునుపటికెవరో పెద్దమనిషి ఆత్రగాడికైతే అన్నం ఆకులో పెడుదువుగానీ, నాకు మాత్రం నేలపైన్నే పెట్టమన్నాడట! కాకపోతే కథ జరిగిన కొద్దీ ఆ అబ్బాయి బొంబాయిలో ఎందుకుంటున్నాడో, ఆ అమ్మాయికి ప్రేమంటే ఎందుకు ముఖం మొత్తిందో తెలియకపోతుందా? పోతే అయిదారు రోజులనుంచీ వాళ్ళు బొత్తిగా పచ్చిమంచి నీళ్లయినా ముట్టలేదంటున్నారు. అది మాత్రం పాయింటే. బహుశా రచయిత మరచిపోయివుండొచ్చు. లేదంటే పశుపక్ష్యాదులుకూడా ఏదో ఒక తిండి తినే బ్రతుకుతున్నాయిగదా, హీరో, హీరోయిన్ల విషయంలో దానికంత ప్రాధాన్యం యివ్వడమెందుకని భావించివుండొచ్చు. మీకెందుకు, మీరూరుకోండి. మీదాకా వచ్చేసరికి సమస్యలన్నీ వాటంతటవే విడిపోకపోతే అప్పుడు నన్నడగండి" అంటూ మా ఆవిడ చక్కా వంటింటివైపు వెళ్ళిపోయింది.

ఏమైనా జరగబోయే కథను వూహించడంలో మా జానకీ గొప్ప ఎక్స్‌పర్టని ఒప్పుకోక తప్పలేదు. నవలలో తనవంతు భాగాన్ని తాను ముగించడానికి ముందుగా రచయిత నా సందేహాలు కొన్నింటికి అరటిపండు వలిచి నోట పెట్టినంత సులభంగా సమాధానాలు చెప్పేశాడు.

తెలుగుదేశం నడిబొడ్డున వున్న పెద్ద జమీందారీ గ్రామం శ్రీమన్నారాయణపురం. ఆ వూరి జమిందారుగారి ఏకైక సంతానం జీవన్. చిన్నప్పుడే తల్లిదండ్రులిద్దరూ పోయారు. బెనారస్‌లో చదువుకుంటూ వుండి చదువు పూర్తయ్యాక జీవన్ యింటికి తిరిగి వచ్చాడు. దివాణంలో తిష్టవేసి ఇష్టారాజ్యంగా జమీందారీ ఆదాయాన్ని మేస్తున్న మేనమామలు, మేనత్త మొగుళ్ళు, వ్రేలు విడిచిన బావలు ఎవరికీ వారే తమ కూతుర్ని జీవన్‌కు కట్టబెట్టి, అక్కడ తమ ఆధిపత్యాన్ని స్థిరపరచుకోవాలన్న చదరంగంలో ఎత్తుకు పైఎత్తు వేస్తున్నారు. ఆ పోరు పడలేక ఎక్కడికి వెళ్తున్నదీ చెప్పకుండా జీవన్ బొంబాయికి పారిపోయి వచ్చేశాడు.

జీవన్ స్థితిగతులేమిటో తెలిశాయిగదా! ఒక పేరును బట్టిగానీ, ప్రవర్తనను బట్టిగానీ లీలాకిరణ్ కూడా బాగా కలవారి బిడ్డేనని అనుకుంటే పాఠకుడు ఢింకీ కొట్టవలసిందే. తాలూకాఫీసు శిరస్తాదారుగారి మూడో కూతురు లీలాకిరణ్. శిరస్తాదారు రిటయిరైపోయారు. ఆయన స్వార్జితం పెద్దమ్మాయిలకిద్దరికీ పెళ్ళిళ్ళు చెయ్యడంతోనే కరిగిపోయింది. తండ్రి ఇంగితాన్ని గుర్తించినట్టుగా లీలాకిరణ్ కాలేజీలో చదువుతూ వుండగానే ఓ అబ్బాయిని ప్రేమించింది. ఆ ప్రేమించడంకూడా ముందూ వెనకా చూడకుండా ప్రాణాధికంగానే ప్రేమించేసింది. కానీ ఏం లాభం? పెద్ద కట్నాన్ని ఎరగాజూపి ఇంకొక అమ్మాయి ఆ అబ్బాయిని ఎగరేసుకపోయింది. భూగోళం బద్దలయినట్టుగా మిన్ను విరిగి తలపైన పడ్డట్టుగా తల క్రిందులైపోయిన లీలా కిరణ్‌కు, పులిమీద పుట్రలా మరొక ఇక్కట్టు ఎదురైంది. ఉన్న ఇంటిని తెగనమ్మి అయినాసరే, ఆమె కెలాగో పెళ్ళి చేసెయ్యడానికి తండ్రి ఉద్యుక్తుడైపోయాడు. ఈ గండంలోనుంచి బయటపడడంకోసం

ఆమె ఇంటిదగ్గర మాయమై బొంబాయిలో తేలింది. తన స్నేహితురాలొకతె క్లబ్బులో డ్యాన్సు చేస్తూ బ్రతుకుతూ వుందని తెలిసి, ఆమె తనకేదైనా ఉద్యోగం చూపెడుతుందేమోనన్న ఆశతో హోటల్లోకి వచ్చిన లీలాకిరణ్, అక్కడ తన స్నేహితురాలికి బదులుగా జీవన్‌ను కలుసుకోగలిగింది.

ఔరా ఇదా సంగతి అనుకోగలగడంతో ఊపిరి త్రిప్పుకోడానికి వీలయింది.

అయినా ఆపదలనేవవి చెప్పిరావు గదా? వేటగాడి బారినుంచి తప్పించుకుని వచ్చిన జింకపిల్లతో వ్యవహరించినంత సున్నితంగానే లీలాకిరణ్‌తో వ్యవహరిస్తున్న జీవన్ ఓ దుర్ముహూర్తంలో ఆమె దగ్గర పెళ్ళి ప్రసక్తి తీసుకొచ్చేశాడు. అంతటితో ఆమె, "ఈ మగవాళ్ళంతా యింతే'నని క్రుద్ధురాలైపోయి పెట్టె సర్దుకుని, జీవన్‌కు తెలియకుండా ఆ యింటినుంచి వెలుపలికి వచ్చేసింది.

అంతటితో నవలలో మొదటి భాగం పూర్తయింది. పైవారం నుంచీ రెండో రచయిత రచన ప్రారంభం కానున్నదని పత్రికలో ప్రకటన కానవచ్చింది.

మొదటి రచయిత హఠాత్తుగానూ, అర్ధాంతరంగానూ వదిలిపెట్టిన కథను అందిపుచ్చుకోడంలో రెండో రచయిత బాగా తికమక పడిపోయి వుంటాడనిపించింది. ఇప్పటివరకూ నవలలో తేలినవల్లా రెండే పాత్రలు. తనదాకా వచ్చేసరికి అందులో ఒకటి చేజారిపోయింది. పెనుబీడులా, ఒంటి చెట్టులా జీవన్ ఒక్కడు మాత్రమే మిగిలాడు. ఏం చేయడానికి తోచక ఆ చెట్టు చుట్టూ గిరికీలు తిరిగినట్టుగా రచయిత కథానాయకుడి వియోగ దుఃఖాన్ని వర్ణించాడు. చెట్టెక్కి శాఖాచంక్రమణం చేసినట్టుగా అతనిగత జీవిత విశేషాలను జ్ఞాపకాలను ఏకరువు పెట్టాడు. చెట్టునీడలో పల్టీలు కొట్టినట్టు అతణ్ని ఆయన వూళ్ళన్నీ తిప్పించాడు. లీలాకిరణ్ స్వగ్రామానికి వెళ్ళి వాకబు చేస్తే, వాళ్ళ నాన్నగారు తీర్థయాత్రలకు వెళ్ళిపోయినట్టు తెలుస్తుంది. ఇంతకుమించి ఆమె ఉనికిని గురించి తెలుసుకునే వెరవేదీ స్ఫురించక జీవన్ హతాశుడైపోతాడు. ఆమెను మరచిపోవడానికని అతడు చేసిన ప్రయత్నాలన్నీ వమ్మయిపోతాయి. ఈ దశలో ఒక హఠాత్సంఘటన జరిగిపోతుంది. అదేమిటంటే ఒకానొక విచిత్ర పరిస్థితిలో లీలాకిరణ్ జీవన్‌కు తారసిల్లడం! ఫైళ్ళు చేత బట్టుకుని ఒకానొక ఆఫీసునుంచి బయటకొచ్చి ఆమె బస్సుకోసం వేచి చూస్తోంది. అతడు పరుగు పరుగునా ఆమె ఎదుటికి వెళ్ళి నిలబడిపోతాడు. "ఏమండీ! ఇక్కడున్నారా? ఏం చేస్తున్నారు?" అంటూ ప్రశ్నల వర్షం కురిపిస్తాడు. అయినా లీలాకిరణ్ మాత్రం తన జీవితకాలంలో తానెప్పుడూ అతణ్ణి చూసి ఎరుగనట్లు తెల్లబోతుంది. అది నిజమో, అభినయమో అంతుబట్టక జీవన్ నిర్విణ్ణుడవుతాడు. నిరాశతోను, నిస్పృతోనూ కృంగిపోతూ అతడు తన జమీందారీకి తిరిగి వెళ్ళిపోతాడు.

జీవన్ తన స్వస్థలానికి తిరిగి వచ్చాడు. నవలలో రెండో భాగం ముగిసింది.

ఇంక నా పాట్లు ప్రారంభం కావడానికి పది పన్నెండు వారాలకన్నా ఎక్కువ వ్యవధి లేదు.

ఆ మూడో రచయిత గనుక ఈ కథను తీసుకెళ్ళి ఓ వ్యాస ఘట్టంలో వదిలి పెట్టేశాడంటే ఆపైన నేను చిక్కి బిక్కరించవలసిన దుస్థితిలో మాత్రమే వుంటాను.

చేతులు కాలక మునుపే ఆకులు పట్టుకోడం మంచిది. ఈలోగా ఎలాగైనా ఈ గండగత్తరలోనుంచి బయటపడే ఉపాయం కనిపెట్టాలి.

ఒకటి రెండు రోజులదే పనిగా ఆలోచించాను.

బుర్రలో మెరుపు మెరిసిందంటారు గదా. మెరుపు కాకపోయినా అలాంటిదేదో జరిగింది.

ఊరెళ్ళొస్తానని మా ఆవిడతో చెప్పి రైలెక్కినవాణ్ణి, వెళ్ళి వెళ్ళి రెండువందల మైళ్ళ దూరంలో వున్న ఓ పట్నంలో దిగాను.

అదే మూడో రచయిత నివసించేవూరు.

ఆయన యింటినికూడా సులభంగానే వెదికి పట్టుకోగలిగాను.

కామేశంగారితో నాకు ముఖ పరిచయం లేకపోయినా, కాస్త ఉత్తరాల పరిచయం వుంది. పేరు చెప్పుకోగానే కుర్చీ చూపెట్టి కాఫీ ఇప్పించి, సముచితమైన ఆతిథ్యమర్యాదలన్నీ చేశాడు. లాంఛనాలన్నీ ముగిసిన తర్వాత "ఇంతదూరం ఏం పనిమీద వచ్చారండీ? ఇక్కడేమైనా సాహిత్య సభ జరుగుతోందా?" అని ప్రశ్నించాడు. లేదన్నాను. "ఈ వైపున మీకెవరైనా బంధువులున్నారా?" అన్నాడు. "అబ్బే లేరండీ!" అన్నాను. ఆ వూరికి దగ్గరగా వున్న ఓ క్షేత్రం పేరు చెప్పి "అక్కడికి యాత్రార్థమేమైనా వచ్చారా!" అన్నాడు. 'అబ్బే, అదీ కాదండీ!" అన్నాను. 'మరి... మరి...' అంటూ ఆయన నావైపు అయోమయంగా చూసేసరికి ఇక చెప్పుకోక తప్పిందిగాదు. మీకోసమే వచ్చానని చెప్పేసరికి ఆయన 'నా కోసమా, నా కోసమా' అంటూ ఆశ్చర్యపడిపోయాడు.

నేను వెళ్ళిన పనిని గురించి ఆయనతో నింపాదిగానే మనవి చేసుకున్నాను.

"కామేశంగారూ? ఆదిలోనే నేను మీకొక మాట చెప్పుకోవాలి. ఈ యిలాతలంపైన యింతవరకు ఒక రచయిత యింకొక రచయితను యిలాంటి పనిమీద వెదుక్కుంటూ వచ్చివుండడని మాత్రం నేను ఘంటాపథంగా చెప్పగలను. ఇది చాలా సున్నితమైన వ్యవహారమని మాత్రం నేను ఒప్పుకుంటాను. పూర్తిగా విన్న తర్వాత మీరైనా నా అభిప్రాయంతో ఏకీభవించకపోరన్న నమ్మకం నాకుంది. మీకు తెలిసిన విషయమే. నేను సమాజంలో మధ్యతరగతికి చెందినవాణ్ణి. పెద్దగా స్థితిగతులు లేనివాణ్ణి. మంచికో, చెడ్డకో నేనొక రచయితనై పోయాను. పాతికేళ్ళనుంచి ఎన్నో రచనలు చేస్తున్నాను. వ్రాయడం చేతనౌను గదా అని నేను అణువునుంచీ బ్రహ్మాండం వరకు ఎన్నెన్ని వస్తువులైతే వున్నాయో అన్నింటిని గురించి వ్రాయడం సాధ్యమేనన్న దురహంకారానికి పోలేదు. నా పరిమితికి హద్దులేవో గుర్తించి, నా అనుభవానికి లోబడిన విషయాలను గురించి మాత్రమే వ్రాస్తూ వచ్చాను. మరైతే యిప్పుడీ గొలుసు నవల. నడుస్తున్న తీరు నన్ను బాగా కలవరపెడుతోంది. ఈ ఆపదలోనుంచి నన్నెలాగైనా మీరే గట్టెక్కించాలి..."

నా అభ్యర్థనలోని అంతరార్థం కామేశంగారికి బోధపడినట్టులేదు. "అయ్యా! మీరు చెప్పదలచుకున్నదేమిటో సూటిగా చెప్పకూడదా బాబూ?" అన్నాడాయన.

"చూడండి కామేశంగారూ! నాకు పూరిపాకల్లో మనుషులెలా బ్రతుకుతున్నారో తెలుసు. పెంకుటిళ్ళల్లో జీవితం ఎలా సాగుతోందో తెలుసు. మిద్దెలోని జీవన సరళి

ఎలా వుంటుందోకూడా తెలుసు. కానీ మేడలు, బంగళాలు, ప్రసాదాలు మొదలైన వాటిని గురించి ఏమీ తెలియదు. పోర్టికో అంటారుగదా, బాల్కనీ అంటారు గదా అవి మేడకు ముందువైపున వుంటాయో, వెనుకవైపున వుంటాయో నేను చెప్పలేను. మ్యూజియంలో వస్తువుల్ని చూసినట్టుగా రోడ్డుపైన వెళ్తూ, నేనలాంటి కట్టడాల నెన్నింటినో చూసి ఉన్నాను. కానీ వాటిలో నివసించే వాళ్ళు ఉపయోగించే ఫర్నిచర్‌ను గురించిగాని, తినే తిండిని గురించిగానీ, పాటించే ఆచార వ్యవహారాలను గురించిగాని నాకు కాస్తంత పరిజ్ఞానమైనా లేదు. జీవించడ మెలాగన్న సమస్యతో పోరాడుతూ సతమతమౌతున్న వాళ్ళని గురించి నేను వ్రాయగలను. జీవించడానికి కావలసిన స్థితిగతులు, శక్తియుక్తులు వుండికూడా ఏవో లేనిపోని సమస్యల్ని సృష్టించుకుని, త్రాగలేక పాలు బోర్ల పోసుకునేవాళ్ళని గురించి వ్రాయడం నా చేతగాదు."

కామేశంగారు తల పంకిస్తూ కూర్చున్న వైఖరి చూస్తే, ఆయన కీసారి నా ఆంతర్యం అర్థమైనట్టే తోచింది.

కానీ ఎంతసేపు వేచి చూసినా ఆ గడసరి మనిషిలో అంతకు మించిన రెస్పాన్సు మాత్రం కానరావడంలేదు.

"ఎందుకోసమైతేనేమి, యింతదూరం రానే వచ్చారు. రెండు పూటలుండి మా ఆతిథ్యం పుచ్చుకునే వెళ్ళండీ" అంటూ ఆయన నన్ను మొగమాట పెట్టేశాడు.

ఆశాభావానికి తావిచ్చే మాట ఏదీ ఆయన నోటంట రాకపోవడం మాత్రం నాకొక కొరతగానే వుండిపోయింది.

స్టేషనుదాకా వచ్చి ఆయన నన్ను రైలెక్కించాడు. రైలు కదలబోతుండగా "మేష్టరుగారూ! మీరు మీ కొచ్చిన ఇబ్బంది ఏమిటో నా చెవిలో వేశారు. నేనర్థం చేసుకున్నాను. ఇంక మీరు బెంగపడనక్కర్లేదు. నిశ్చింతగా వుండండి" అంటూ అభయహస్తం చాపి, వీడ్కోలిచ్చేశాడు..

"బ్రతుకు జీవుడా" అనుకుంటూ తిరుగుదారి పట్టాను.

ప్రతి వ్యక్తి జీవితంలోనూ దీపం పెట్టి తలుచుకోవలసిన వాళ్ళు కొందరుంటారు గదండీ! కామేశంగారూ నాకు చేసిన మేలు అంతకు తక్కువైనదేమీ కాదు.

తిండి ఎక్కువైన కొద్దీ శరీరంలో కొవ్వు చేరినట్టుగా, డబ్బు ఎక్కువైన కొద్దీ మనిషి నొక మాంద్య స్థితి ఆవహించేటట్టుగా తోస్తుంది. దుమ్ము దులిపినట్టుగా ఆ మాంద్యాన్ని వదలగొట్టి జీవన్ అనే యువకుణ్ణి ఆయన ఒక మామూలు మనిషిగా చేయగలిగాడు.

ఈ పరిణామం ఏర్పడేలోగా నవల కొన్ని మలుపులు తిరగవలసి వచ్చింది.

జీవన్‌బాబు తండ్రి పెద్ద జమీందారు. తన హయాంలో జమీందారీపైన ఓపినన్ని అప్పులు చేసి పెట్టాడు. ఆయన తదనంతరం వచ్చిన ఆదాయమంతా ఆశ్రితుల దుబారా ఖర్చులకే సరిపోయింది. చాలని దానికి దివాణంలో ఉద్యోగులు పందికొక్కుల్లా తయారై ఎవరిచేతికి దొరికిన సొత్తును వాళ్లు సంగ్రహించారు! నిద్రపోని వడ్డీలు పాపంలా పెరిగి పెరిగి అసలు కన్నా ఎక్కువ మొత్తమై కూచుని ఆస్తిపాస్తులన్నీ తెగనమ్మినా ఇంకా అప్పులు మిగిలిపోయే దుర్దశ దాపురించింది. స్వగ్రామం చేరుకున్న జీవన్‌బాబుకు ఎదురైన పరిస్థితి ఇది.

కోర్టుకు వెళ్ళి ఏవైనా అడ్డు సవాళ్ళు వేస్తే ఆస్తిలో కొంతైనా మిగిలించుకోవచ్చునని లాయర్లు కొందరు సలహా ఇచ్చారు. కానీ అలాంటి నామర్దాపని చేయడానికి మనసొప్పక జీవన్‌బాబు తన సర్వస్వాన్ని అప్పులకే దఖలుపరచి తాను కట్టుగుడ్డలతో మిగిలిపోయాడు.

ఎంతోకాలంగా దివాణం పైనబడి దోచుక తిన్న దగ్గరి బంధువులెవరూ ఇప్పుడు తనకు ఆశ్రయమిచ్చే సదుద్దేశంతో లేరని అతడు గ్రహించడానికి మరికొంత కాలం పట్టింది.

పువ్వులమ్మిన వూళ్ళో కట్టెలమ్ముకోడానికి మనస్కరించక జీవన్‌బాబు వున్న వూరినుంచి ఎటో వెళ్ళిపోతాడు.

నవలలో మూడోభాగం ముగిసింది.

రస్తా సుగమంగా చేసిపెట్టినందువల్ల తటపటాయించకుండా ముందుకు దూసుకెళ్ళే వెసులుబాటు నాకు చేజిక్కింది. ఒకప్పటి పనిలేని కులాసా జీవితానికిన్నీ యిప్పటి నిరుద్యోగ వేదనకున్నూ వున్న తేడా ఏమిటో జీవన్ ద్వారా నిరూపించడానికి వీలయింది. అనుకోని అతిథిలా పూట పూటకూ ఎదుటకు వచ్చే నిండైన విస్తరిని అలక్ష్యం చేయడం మట్టుకే తెలిసిన వాడికి తిండి ఆవశ్యకత ఏమిటో తెలియజెప్పడానికి వీలైంది. అజీర్తివల్ల మాత్రమే ఎప్పుడైనా ఉపవాసమున్నవాడికి ఆకటిబాధ ఎలా వుంటుందో రుచి చూపించడానికి వీలయింది. బొంబాయిలో లంకంత ఏకాంత గృహంలో ఒంటరిగా కాలం వెళ్ళబుచ్చినవాడికి ఈ దేశంలో ఎందరో మనుషులు చెట్లక్రింద, బ్రిడ్జీల క్రింద, పేవ్‌మెంట్లమీద జీవిస్తున్నారని తెలియజేయడానికి వీలయింది. మేడలో పై అంతస్తు కిటికీలోనుంచి రోడ్డుపై చీమల్లా దోమల్లా నడయాడుతూ కానవచ్చే జన సమూహాన్ని మాత్రమే చూడ్డానికి అలవాటుపడిన వాడికి వాళ్ళందరూ తన సాటి వాళ్ళేనని, వాళ్ళల్లో తనూ ఒక్కడనీ నమ్మించడానికి వీలయింది.

ఎడతెగని త్రిప్పటవల్ల జీవన్ ఆరోగ్యం పాడౌతుంది. చికిత్సకోసం ధర్మాసుపత్రిలో చేరవలసివస్తుంది. తానింక ఎంతోకాలం బ్రతకడేమోనన్న అనుమానం కలిగిన సంకట పరిస్థితిలో చివరి కోరికగా తననొకసారి కలుసుకోవలసిందిగా అర్థిస్తూ అతడు లీలాకిరణ్‌కు ఓ ఉత్తరం రాసి పడేస్తాడు.

ఆరోగ్యం కుదిరిన మీదట వాళ్ళొక దేవాలయంలో ఆ శుభకార్యం కాస్తా అయిందనిపించుకుని ఒక చిన్న పెంకుటింట్లో కొత్తగా కాపురం ప్రారంభిస్తాడు.

జీవన్‌కు రెవిన్యూ డిపార్టుమెంటులో గుమాస్తా నౌకరీ దొరుకుతుంది.

ఉదయం తొమ్మిది గంటలకు భోజనం చేసి, మధ్యాహ్నానికి చిన్న కారియర్లో టిఫిన్ తీసుకెళ్ళి అయిదింటివరకు నడుముపై కెత్తకుండా పనిచేసి ఆపైన అతడు ఆఫీసునుంచి బయటికొస్తాడు. వస్తూ, వస్తూ మార్కెట్టు దగ్గర ఆగి పావలా యిచ్చి పూలు పొట్లం కట్టించుకుంటాడు. వాలు కుర్చీలో సోలిపోయిన భర్తకు భార్య వేడివేడిగా కాఫీ యిస్తుంది. వంట పని పూర్తయ్యాక యిద్దరూ పార్కుదాకా షికారువెళ్తారు. వంట త్వరగా పూర్తయితే ఏకంగా సినిమాకే వెళ్తారు. హంసతూలికా తల్పమంటే అదెలాగుంటుందోగానీ, పెరట్లో ఆరుబయట మల్లెపందిరి దాపున మంచం వేసుకున్నా హాయిగానే వుంటుంది.

మాట్లాడుకుంటూ మాట్లాడుకుంటూ వాళ్ళు నిద్రలోకి జారిపోతారు. తెల్లవారు జామున చలిగా వున్నట్టుతోస్తే వున్న ఒకటే దుప్పటిలోకి వెచ్చగా ఒళ్ళు ముడుచుకొని పొందికగా పడుకుంటారు.

ఉండి వుండి ఎప్పుడైనా జీవన్‌బాబు "అరరే, ఈ బ్రతుకే బాగుందే!" అనుకోడం కద్దు.

నవల పూర్తయింది. అయితే నవలనిలా ముగించినందుకు మా ఆవిడ నన్నెంతగా తిట్టిపోసిందో చెప్పలేను. పాఠకులెంతగా ఆగ్రహపరవశులైవుంటారో, పత్రికాధిపతికి ఎంతటి ఆశాభంగం కలిగివుంటుందో అదీ చెప్పలేను. నా కెదురైన పరిస్థితిని అనుభవజ్ఞులైన వారు ఎవరికివారే ఊహించుకోగలరు.

♦ *'ఆంధ్రజ్యోతి' దీపావళి సంచిక - 1977* ♦